Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 270 (10.653). Львів, середа 2. грудня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—1 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунія 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл., Звіт. держ. 1 дол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нові люде — старі методи.

„Французький Стіннес" — міністром фінансів.

По першій невдатній спробі скласти кабінет Бріян взявся за це важке діло вдруге, з більшим успіхом. Помиляється той, хто гадав би, що причиною міністерської кризи у Франції була політична боротьба партій в справі найбільше пекучій: — фінансової санації. Соціялісти, які спричинили кризу, рахувались з настроєм своїх виборців, маючи на увазі найблищі вибори. Вони не хотіли брати на себе тягар відповідальности за інфляцію, а радикали лякались, що підчас виборчої агітації соціялісти покористуються цим аргументом і вкажуть на них, як на винуватців суспільного лиха. Порозуміння партій було неможливе, а радикали не хотіли відступити проводу у створенні уряду соціялістам, з остраху, що може бути розв'язаний парлямент і почнуться нові вибори, нині для них некорисні.

Теперішній кабінет Бріяна є перелицьованим кабінетом Пенлеве. Але перелицьованим аж до сензації. На місце Кайо, що хотів оздоровити фінанси проектом віддачі капіталу, прийшов Люшер, з програмою зовсім протилежною. Цікаво, що Люшер належить саме до тої групи, яка спричинила упадок кабінету Пенлеве. Пенлеве залишається в кабінеті як міністр війни, а Люшер обіймає портфель, який найважче наповнити валютою. Від фінансової політики в напрямку найбільше наліво приходить Франція до політики на право.

Люшера називають французьким Стіннесом. Він є одним з найенергічніших організаторів французького великого промислу. Він виявив великий талант організатора промислу підчас війни і був пізнійше міністром для відбудови знищених територій і справоздавцем репарацій у парляментськім комітеті. Бріян був першим, що вибрав собі Люшера на співробітника в одній з попередніх кабінетів. Люшер був одним з перших французьких міністрів, першим по Кайо, що не зважаючи на всю політичну атмосферу прямував до торговельно-промислового порозуміння з Німеччиною. Він був тим, що у свій час, у Вісбадені, дійшов до порозуміння з Ратенау'ом щодо репарацій.

Про конкретний новий фінансовий плян Люшера казати передчасно. Цікаве покищо те, що він хоче покористуватись протилежною методою, як його попередники, і замісць натиснути капіталістів, великих промисловців і банкирів новим суворим законом, хоче приєднати їх до свого пляну і притягнути до співучасти у державній праці. Люшер належить до радикальної лівиці. Одначе його фінансові пляни, коли й будуть радикальними, не будуть лівими. Він визначався завсіди великою ініціятивою та сміливістю. Все питання тільки в тому: як до його реформ поставиться лівиця, що має урядові забезпечити більшість?

Кредитова бльокада СРСР.

Англійська кампанія проти кредитування СРСР.

Від довгого часу стараються більшовицькі дипльомати та торговельні і фінансові агенти одержати за кордоном СРСР, отже в західно-европейських державах і в Америці кредити на своє господарство. Та це їм іде дуже важко. Останніми часами роблять їм великі перешкоди на тому полі передовсім англійські банки.

Та якби ці перешкоди робили вони тільки в себе, то було би ще пів біди. Але річ у тому, що їх роблять вони і в инших державах. Що англійські банки відмовилися фінансувати англійських промисловців, які наміряли кредитувати більшовицький текстильний промисл — це для більшовиків зрозуміле. Але ось англійські банки розвинули велику кампанію проти відкриття для більшовиків банкового кредиту в Німеччині та Австрії.

В Німеччині англійська акція не повелася і більшовицькому Державному банкові вдалося отримати короткотерміновий банковий кредит у сумі 100 мілліонів німецьких марок від групи німецьких банків. Такий самий кредит повинен був відкрити більшовикам австрійський Національний банк. Але проти уділення таких кредитів виступили гостро англійські банки. А відомо, що Австрія жиє англійськими кредитами. Австрія не мала відваги рішитися на самостійний крок, як це зробила Німеччина. Инша річ, що й німецьким банкам висловили за позичку докір американські банки, яких кредитами користується Німеччина.

Якаж причина тої кредитової бльокади? Ту причину пояснює орган англійської фінансієри „Фіненшіел Таймс" у зв'язку з наміченими кредитами Австрії ось як:

„Стаючи на ризиковний шлях кредитування СРСР, австрійські банки повинні рахуватися з тим, що їм буде дуже важко відновляти кредити у Льондоні. Не зважаючи на небажання льондонських фінсів кредитувати австрійські банки для спекулятивних цілей, треба взяти на увагу ще й моральний бік діла".

І цей моральний бік для англійських фінансістів найважніший, а заключається він — по думці тогож органу — ось у чому: „Одиноким засобом до визнання урядом СРСР старих російських довгів є відмова усяких кредитів для СРСР." Тому англійська фінансієра стоїть на становищі відмови кредитів навіть для фінансування експорту зі СРСР.

Зовсім инакше уявляють собі справу більшовики. У радянському органі „Парижский Вестник" пише П. Бронський на цю тему ось що:

„Останніми часами питання закордонних кредитів для нашого Союзу одержало знов політично актуальне значіння, але не тому, що наше господарське положення погіршилося, що буджет має дефіцити, або що наша тверда валюта захиталася. Нічого подібного! Це дієтьcя тому, що ми ростемо, що ми без допомоги закордонних кредитів виходимо на широкий шлях господарського положення, а далі тому, що маємо бездефіцитний буджет і тому, що тверду валюту ми ввели без закордонних позичок. Тим самим ми кріпнемо і у відношенні до міжнародного капіталу. Але тут якраз і коріниться та кампанія, що почалася проти нашого господарського відродження... У 1922 р. ми мали дефіцитовий буджет, чи краще ми не мали ніякого буджету. Велика закордонна позичка в тодішньому часі була би нас здеморалізувала — і добре, що ми її не дістали, бо саме це нас змінило. Ми не обтяжені ні процентами ні не розпродали нашого господарства. Зовсім инакше стоїть справа тепер. Наше господарство в русі, наш буджет бездефіцитний, валюта не хитається. Те, чого ми потребуємо — це побільшення маси грошевого капіталу — і засобів для відновлення нашого виробничого апарату. Нам потрібний чужий кредит для оборотів нашого експорту та імпорту і певна кількість кредиту для переобурудування. Наші текстильні підприємства хотіли закупити в Англії машини, бо вона все їх доставляла до Росії. Вартість тих машин виносила 50 мілліонів карб. ми бажали довгітнього кредиту, але проти цього саме й запротестували англійські банки".

Ось як почалася ціла та історія з кредитовою бльокадою СРСР. Як би там не писав Л. Бронский, то всеж таки кредитів СРСР. потребує, а західно-европейська і американська буржуазія їх дати не хоче. Отже теперішня бльокада не уявляє собою нічого нового, вона тріває від початку істнування СРСР. Ріжниця тільки в тому, що давнійше воно мало далеко гострійші форми, а тепер ці форми лекші, та мають чисто дипльоматичний характер. Багато уступок прийдеться ще зробити більшовикам для того, щоби необхідні кредити здобути та поставити свою господарку на ноги.

В. М.

Льокарно в Льондоні.

Ратифікація парафованого договору.

Нині з'їзджаються представники европейських держав до Льондону, потвердити (ратифікувати) повними підписами своє порозуміння, довершене в Льокарні провізорично. Між цим першим порозумінням і сьогошним його підписанням минуло шість тижнів, хвилинами досить непевних щодо останньої мирової спроби. Вся европейська преса була зайнята на протязі цього часу міркуваннями про значіння льокарнських договорів, а поодинокі уряди силкувались удержати у своїй державі настрої прихильний договорам

У численних голосах критики цих договорів, що йшли від дитирамбів у честь нової доби світа, аж до глумливих уваг про нездарність та лицемірність льокарнської згоди, можна було запримітити головний, переважаючий тон тверезої прихильности. Невдача Версайського миру навчила всіх ставитись обережнійше до великих миротворних ідей. Англія і Франція мали від першої хвилини за собою публичну опінію в користь льокарнського діла. Навіть робітнича партія (якої твором був женевський протокол з ідеєю загального розброєння, передчасно похоронений при співучасти теперішнього уряду) не виступила проти льокарнського пакту, хоча і є явною противницею теперішнього консервативного уряду. Вона признала, що Льокарно є одним кроком вперед на шляху до ідеї, яку вона боронить.

У Франції внутрішні фінансові клопоти витворили ще сильнійше бажання згоди з усіма, як ранійше. І в Бельгії і в Чехословаччині не чути було ніякого голосу опозиції. Італія мала „свою лінію". Фашистівська преса не захоплювалась льокарнським миром, ставлячись принціпіяльно вороже до мирових метод инших держав, метод таких „немужеських" і не суто національних. Але одночасно Італія як держава офіціяльно вислала свого представника. Навіть бог фашистів, Муссоліні, був би поїхав покласти свій підпис, якби це не було в Льондоні, державі, якої преса дуже критично висловилась з приводу останніх засобів його політики, а уряд не міг дати навіть ґарантії, що вулиця не буде демонструвати проти диктатора — ворога демократії...

Найбільше трудноців з публичною опінією і партіями мав німецький уряд. Був момент, коли вся будівля з Льокарно могла захитатись внаслідок становища соціялістів, які з тактичних мотивів хотіли приневолити націоналістів дати свою згоду на Льокарно тепер, коли раз уже дали її ранійше. Соціялісти добачували в завзятій агітації націоналістів хитру демагогічну гру, щоби скинути зі себе відповідальність за всі зобовязання прийняті німецьким урядом. Та і ця кріза минула. Більшість німецьких партій бачить у льокарнських договорах можливість змінення свого міжнародного становища і направлення помилок Версаю.

СРСР. ставиться до льокарнських договорів вороже, з принціпіяльного становища, добачуючи в них зрештою новий бльок европейських держав звернений проти його інтересів. Щойно практичне прикладення цих договорів могло би переконати радянський уряд, що воно не так. Щодо Польщі то зважившн на ролю націоналістичної преси в її політиці, не можна назвати її становища дуже прихильним. Мін. зак. справ, що заступав її в Льокарні, Скшинські став так само як Бріян, за цей час премієром. Отже зміни настроїв у внутрішній політиці не було щодо цього пункту. Зрештою малі держави не мають змоги навіть зазначити свого окремого погляду в справах такої ширини, де великі держави начеркують заздалегідь напрямок усієї світової політики.

По широкому світі.

На ірляндській границі була сутичка з ульстерцями. В ночі обстрілювали біля Фінстави дім, у котрім були відділи ірляндської горожанської сторожі.

На Сицилії і Калябрії лютував більше як 30 годин грізний ураган. Комунікація перервана, доми ушкоджені, є ранені. Морські филі нищать будинки, забивають рибацькі кораблі.

Навманя.

Львів, 1. грудня 1925.

Голова польського коаліційного кабінету, ліберальний і „лівий" гр. Скшиньский, дебютуючи в соймі в подвійній ролі (премієра і міністра закорд. справ), говорив про все і вся, проминув тільки справу таз. національних меншостей. Правда, зігнувся він у реверансі на адресу Жидів, але це зовсім не мінає нашої думки, бож Жиди все і всюди належать до національної більшости. Наболіле національне питання, страшна, ятрива рана „кресів" пропала в густій імлі ліберальстичної фразеольогії „найліберальнійшого" з польських премієрів та потахла в каламутній воді апокаліптичної конституції. Пос. П. Васильчук хотів потягнути за язик багатомовного премієра своїм окликом-запитом: чи не має він нічого спеціяльного сказати про славянські „меншости", але замісць з міністерського місця впали слова якогось жидівського горговця: Do, ut des! Тільки всього.

Ні, більше! В своїм експозе в сенаті п. Скшиньский „поправився". Дух відомого польського лібералізму й там не покинув ліберального премієра. Той дух — зазначив п. Скшиньский — натхне польський уряд у всіх починах супроти всіх тих нац. меншостей, що трівко стоятимуть на польському державному становищі. Отсі трафаретні вислови ще яркійше зазначують повну безпрограмовість і безрадність уряду в національній квестії: „Польське державне становище" є тим щитом, який боронить польський „лібералізм"

Два роки тому, коли Вл. Грабский заповідав устійнення польської валюти, пос. П. Васильчук зазначив, що з того нічого не вийде, що без вирішення основних питань життя і без створення підставових умов розвитку не-польських народів не може бути ні устійнення валюти, ні скарбового будівництва.

І справді, замісць реальної рівноваги прийшло катастрофальне захитання фінансів Польщі в супроводі повної господарської руїни всього населення. Тепер Грабского заступив Скшиньский і знову чуємо ту саму максиму: спершу трівке „стояння" на ґрунті польської державности, непідважування тієї державности використовуванням трактату про охорону нац. меншостей, а опісля ліберальні почини польського уряду супроти не-польських народів. Та широко закроєна причиновість як передумова невідомих наслідків є тільки парафразою столипінщини.

Найцікавійше, що таку максиму виставляє кабінет, в якому поруч инших лібералів виступають два польські соціялісти: Морачевский і Земенцкий, коаліційний кабінет, що своїм лівим крилом заганяє до спільного гурту також пепесівців. Ті самі пепесівці, які — здавалося — мають с в о ю програму в національній квестії, ті — що в урочистих хвилях складають н а м і ж н а р о д н і й а р е н і декларації про свою згоду на самовизначення українського й білоруського народу, а т и м ч а с о в о вносять проєкти про національно-територіяльну автономію для частини українських земель під Польщею та про заснування українського університету у Львові, тепер, входячи в склад кабінету, стаючи відповідальними співкерманичами польського державного корабля, несміло й мягко лепечуть про потребу створити державний підсекретаріят для нац. меншостей.

Чиж не програма? І кому вони думають тим своїм лепетанням замилити очі? Хіба собі, бо український і білоруський народ вже вспів переконатися, що пепесівці нічим не відріжняються від таких „лібералів" як Ст. Грабский і тов.

Ось чому видвигається такі максими. Та життєва сила українського й білоруського народу є сильнійша від всіх „ліберальстичних" максим.

Ф. Ф.

Сенат.

Експозе Скшиньского. — „Лібералізм" супроти нац. меншостей і його передумови. — Другий реверанс в бік Жидів. — Промова сен. Чернавського.

Після своїх тріюмфів в соймі виголосив прем. Скшиньский 27. листопада п. р. аналогічне експозе також в сенаті. Вказавши на коаліційний характер кабінету, що — на думку премієра — заступає програму, зупинився побіжно голова уряду на вимогах хвилі, якими є: реальний буджет, кредит, заключення торговельних трактатів і т. и. Дещо довше спинився він на питаннях закордонної політики, порушуючи тут значно свобіднійше, як на терені економічних квестій.

Говорячи про внутрішню політику, не вийшов премієр поза рамки понагідних фраз. Мовляв — вже сам склад уряду є запорукою його лібералізму. А той лібералізм кермуватиме починами уряду супроти нац. меншостей, які трівко стоятимуть на польському державному становищі. „Маю надію — говорив п. Скшиньский, — що вже небаром деякі меншости прийдуть до пересвідчення, що трактат про меншости не має на меті підважувати польської державности та що дотеперішня їх політика полягала на непорозумінні. Трактат про меншости є інтеґральною частиною версайського трактату та запевнює їм всі права, які забезпечує їм польська конституція. Але той трактат вирішив теж, що ті меншости будуть, мають бути і мусять бути добрими горожанами та стояти на ґрунті польської державности".

Після такої лекції — очевидно — на адресу територіяльних не-польських народів, наступив другий реверанс в бік Жидів. „Особливо щодо Жидів — твердив ліберальний премієр — не сумніваюся, що розмови (отже лише розмови! — Ред.), які відбулися за попереднього уряду, є початком ери і відносин, які в б у д у ч н і виявляться видатними, корисними і добрими. В тому пересвідченні впевнив мене мій побут в А м е р и ц і. Там бачив я американських горожан жидівської національности, які вже не говорять по польськи, які живуть там в другому поколінні і втішаються в е л и ч е з н и м д о б р о б у т о м. Ті люде незвичайно зворушливо говорять про ту Польщу, де є могили їх батьків і дідів і з н а й б і л ь ш и м з а ц і к а в л е н н я м в і д н о с я т ь с я д о в с і х п о л ь с ь к и х с п р а в. Там зрозумів я, що в них є та золота жила пов'язання до того, що польське, з якого можна буде в практичному життї бити щоденну монету доброго польського громадянства".

Так добравшись до жидівського серця в надії дійти й до справжньої золотої жили жидівської фінансієри, закінчив премієр своє експозе з вірою в духа згоди і співпраці серед польського громадянства.

Після промови Скшиньского сказав

ПРОФ. ІВАН ОГІЄНКО.

Новини наукової літератури.

(Докінчення.)

Отже нема нічого дивного, що галицький селянин, живучи в великих матеріяльних та духових злиднях, почав утікати за море. Душно й затісно було йому на своїй рідній землі і селянин наш потяг до Канади. Але як він живе там? Які нові переконання витворює собі на новій землі? Малу відповідь на це дає стаття д-р О. Н а з а р у к а: „Нові приповідки українського народу в Канаді"; приповідок тільки 10 і не всі вони витворилися на новому місці.

Таким чином в книжці маємо майже суцільний огляд життя Західної України за півтора останніх століття.

Розділ цей закінчує цінний огляд д-ра Ф і л я р е т а К о л е с с и: „З царини української музичної етнографії". Признаний знавець нашої музичної продукції, д-р Ф. Колесса спиняється головно на тому, що зроблено за останні 25 літ для вивчення народньої мельодії, з приміненням для цього фонографу, у Відні, Берліні, Гельсингфорсі, Петрограді, Москві, Львові (Наукове Товариство) і особливо на Великій Україні; приємно зазначити, що автор спиняється й на порівняній музикольоґії, — ділянці майже не вивченій у нас.

Вивчення української літератури представлено в „Записках" двома статтями. Проф. Я р о с л а в Г о р д и н с ь к и й, що вже подав неодну цінну розвідку з дослідження української драми, дає тут студію: „Милость Божія, українська драма з 1728 р." Автор досліджує питання, хто написав цю драму; відкидає вже втерте твердження, що автором її був Феофан Трохимович. Аналіз мови та стилю драми веде автора до думки, ніби складала цю драму не одна особа. Трудно погодитися з методом автора його аналізу мови (бо йому традиційний церковний правопис заступає дійсну українську вимову), але аналіз самої драми автор подає дуже докладно і влучно.

З нової літератури маємо тут невелику, але цінну розвідку проф. М. В о з н я к а: „До письменської діяльности Левка Боровиковського". Автор стверджує, що в нашій літературі нема ще одноцільного погляду на таке чи инше значіння Боровиковського в історії літератури, а то головно з недостачі повнішого матеріялу для оцінки. Вкінці дослідник друкує чотири цікаві листи, один сина Боровиковського, а три самого поета до Кониського, а також три байки, невидані досі, які зберігаються в рукописнім відділі Бібліотеки Наукового Товариства.

Мало ми звертаємо уваги на спеціяльні досліди життя нашої мови, а тому з більшим признанням читач прийме ті дві статті, які знаходимо з цеї ділянки в „Записках". Академик С т е п а н С м а л ь-С т о ц ь к и й умістив тут свої теплі спомини про покійного Хведора Ґартнера („Федір Гартнер"), з яким разом працював він довгі роки. Німець з походження, Гартнер все життя своє любив українську мову і працював над вивченням її ще з 1886 року. Зійшовшись з Ґартнером, С. Смаль-Стоцький знайшов в нім не лише доброго приятеля, але й високоталановитого вчителя, з яким він працював разом аж до його смерті († 29. квітня 1925 р. в Інсбруку). І автор докладно розповідає, як вони разом працювали для запровадження фонетичного правопису, а також як вони спільно писали дві граматики — шкільну та наукову.

Вкінці, друга стаття з дослідження нашої мови, — це розвідка автора цих рядків: „Наголос, яко метод означення виходу стародрукованих книжок. Замітки з історії наголосу на послугах палеотипії". Я попильнував показати, яким був наш український наголос в XVI — XVIII. віках на основі стародрукованих книжок; і виявилося, що вже в XVII. віці наш наголос цілком був відмінним від наголосу, скажемо, московського. Славянські народи вже в давнину мали свої відмінні системи наголосу, а це дає змогу сказати, яку книжку чи рукопис маємо перед собою. Користуючись цим моїм методом, можемо про багато рукописів-безбатченків сказати, що вони українські, хоч инших даних для цього немає. Додам іще тут, що стародавні українські наголоси я й тепер чув по церквах Косівщини і в ин. місцях; взагалі, вони ще міцно живуть в Галичині, тоді як на Великій Україні давно вже їх замінено на московські.

Ось такий ріжноманітний, цінний та цікавий зміст чергових томів „Записок Наукового Товариства". Жалкувати тільки треба, що тепер так рідко появляються ці „Записки". Але громадянство сподівається, що Голова найвищої нашої наукової установи, Наукового Товариства, проф. д-р К. Студинський, що так енерґійно працює над відновленням колишньої наукової продукції товариства, доведе таки до того, що „Записки" виходитимуть бодай чотири рази на рік; за це йому скажуть сердечне спасибі не тільки наукові достойники, а й ширші кола українських читачів, що знають про товариство головно з цих „Записок".

Але й сам український нарід мусить не забувати про свою єдину найвищу наукову установу. Ми ні на хвилину не повинні забувати, що немає відродження народу без наукових дослідників; не може бути окремої нації без міцної й високоповажаної його Академії Наук. А такою Академією Наук от уже більше 30 років служить нам Наукове Товариство. Чи зле чи добре — алеж єдине у нас. Уміймо не тільки дійсно шанувати свою найвищу наукову установу, але й матеріяльно підтримати її в скрути; набувати видання Наукового Товариства — то громадський обовязок кожного Українця

свої заяви представники поодиноких сенатських клюбів. Між иншим принйшов до слова голова Українського Сенатського Клюбу сен. М. Черкавський, який в імени Українців і Білорусинів заявив, що польський уряд в своїм поході на схід веде екстермінаційну політику супроти українського й білоруського народу. Вказавши на діяльність попереднього уряду, говорив сен. Черкавський:

Не віримо урядові, на чолі якого станув тепер ліберальний Скшиньский, а в склад якого входять навіть товариші з ППС. Знаємо дуже добре, що у відношенні до нас Українців, до нашого українського згл. білоруського народу, як і до инших національностей, цей уряд буде такий самий, як і попередній; так само нищитиме нашу українську культуру, замикаючи наші українські школи або польонізуючи їх, і виголошуватиме тільки дуже гарні гасла „несення західньої культури на схід“; держатиме наш нарід також само в темноті, як і попередні уряди, спроваджуватиме на наші українські землі польських кольоністів, а нашому бідному народові влекшуватиме тільки виїзд раз на все з його рідної землі до чужої і далекої Аргентини або Бразилії.

П. премієр Скшиньский є ліберальним міністром, але його лібералізм є тільки лібералізмом на словах; лібералізм слів вимагає від нього, як від міністра закордонних справ, передовсім — сказав би я загально-світового, ліберального настрою. Впадаючи йому в тон, звичайно за границею, п. Скшиньский говорить й про пошанування прав меншостей, загарантованих трактатами, і в імени польського уряду обіцює меншостям такі права, яких нема в ніякій державі на світі. Але він це говорить не тут, у Польщі, а на терені міжнароднім; там видає й ліберальні книжки, як „Польща і Росія“.

Не здержать екстермінаційної роботи теперішнього уряду супроти нас і ці міністри з ППС., що ввійшли до нього: адже вони пішли на повний компроміс і зреклися багатьох своїх ліберальних кличів і домагань. А в тім маю досвід, що й на ППС. не можемо покладати надій.

Отже все буде так, як було: б. міністр Станислав Грабский нищитиме дальше наші школи й нашу церкву, пп. міністри з „Пяста“ висилатимуть дальше польських кольоністів на наші землі, забираючи землю нашому працюючому населенню, що так її жажде, а п. міністр внутрішніх справ, що має деяку практику, правитиме по-старому при помочі поліції і поліційних агентів, що завели на наших землях нечуваний терор.

П. премієр не сказав про нас у своїй промові нічого. Звернули на це увагу навіть деякі бесідники з польських фракцій, як це вчора чули ми в промові п. посла Бриля. П. Бриль також з обуренням підчеркнув і той факт, що ми, Українці й Білорусини, як також Німці, будь-що-будь хочби формально громадяне польської річчипосполитої, не були запрошені до президента держави підчас творення Уряду. Але цей факт, як і попередній, нас абсолютно не ображує. Ті факти доказують тільки це, що в Польщі й дальше хочуть держатися фікції, що вона є національною державою, а не державою національностей, і що Поляки в своїй методі правління є дуже примітивні, бо прямуючи до переведення одної фінансової санації, забувають, що державне життя скомпліковане і що одночасно з фінансовою санацією треба перевести й инші санації. Ті факти говорять нам іще раз, що загалом — як то кажеться — „Поляк мудрий по шкоді“.

Приймаємо те з цілим спокоєм. Віримо в живучість і сили нашого народу, певні, що ніяка ворожа сила його не знищить.

До теперішнього уряду п. Скшиньского ставимося негативно. Довіря до нього мати не можемо“.

Похорони О. Саліковського.

Дістаємо ще такі доповнення до нашого допису з Варшави в ч. з 1. грудня:

Вкритий синьо-жовтим прапором, серед блеску православної катедри на Празі лежав у домовині, обложений вінками з синьо-жовтими лентами, відходячий у вічність ще один вірний син України — Олександер Саліковський. Вдова з сином Ігорем і 7-літньою донечкою Оксаною вдивлялися в останнє в лице любого мужа й батька. Поверх тисячки Українців знад Дніпра і знад Дністра обступили вглибокому смутку домовину дорогого покійника.

Три години відправлялася служба, палахкотіло море свічок в руках зібраних, а хор уносив душі в молитві... В чисто українській мові перепросив о. Теодорович покійника й зібраних, що не може промовити по українському, але вони відчують його чуття і в московської мови... Помилився! Якби його промова була в рідній мові нашій, то дійсно зробилаб величезне вражіння.

Послідне цілування... Хто чув крик маленької Оксани, тому і за двацять років сльози очі заступлять, як згадає ту хвилю.

На православному кладовищі на Волі чекала на покійника вимурована з цегли могила коло самої церкви. (Могила тимчасова, бо як лиш буде можність, то нашого славетнього патріота перенесуть до Києва). Аж тут, перед челюстями гробу, відбулась українська відправа. О. Полікарп відправляв пречудово по українському, хор і дяконии не лишились позаду. По панахиді, коли стала тиша, хоч заспівав „Як умру“ й переніс усіх присутніх на далеку Батьківщину.

Потім М. Ковальський переповів життєпис пок. О. Саліковського, закінчивши присягою, що українська еміграція буде вірна ідеалам покійника. Після нього виступив з промовою М. Лівицький, голова української студентської громади на еміграції в Польщі. Він сказав, що молодше покоління бере прапор, що випав з рук відійшовшого борця і докінчить його роботу. Останній промовив євангельський пастор п. Крат. Він зазначив, що працями духа покійного жила й наша еміграція в Америці. Потім в імени покійного візвав не журитись і пригадав, як погибаючі в бою козаки не про себе дбали, а в смертну хвилю питали: „Чи є порох у порохівницях, чи не поломились козацькі шаблюки? „Нашим порохом — наш дух. Чи є у вас його ще досить? — питає вас з могили покійник...“ і присутні в один голос обізвались: Є!

Ніч як крила смерти звисала над столітнім лісом кладовища. Але бесідник засвітив ясне сонце в душах присутніх. Востаннє вклонившись могилі дорогого покійника, всі смерком полишили кладовище.

Присутний.

Памятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист у добі лихоліття!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Раціональне становище.

Як усім нам здавна відомо, д-р Фасцикул це тихий і ревний робітник на кожній ниві до народної включно. Історія з підрізанням горла, яку описав я у календарі „Зиза“, показалася звичайною сплетнею і я тому на цьому місці сердечно його перепрошую. На своє оправдання подаю, що не я перший і певно не останній обкидав болотом невинну людину, чистого як сльоза характеру.

Щоби дати сатисфакцію Вп. п. д-рові Фасцикулові, розкажу всім його розмову з одним знайомим.

Зійшлися...

— Моє поважання!

— Кланяюсь!

— Що нового?

— Щож би... біда!

— Як всім.

— Но, вам — каже д-р Фасцикул, — ще якось-тако. Що першого пенсійка, панедію, якісь надгодинові, ремунерації і т. п. Але мені... Чоловік чекає на клієнтів... чекає і може з голоду вмерти, як не прийдуть.

— Так-так, але клієнти йдуть як вода.

— Ідіть! Цілими днями пса нема.

— Хочби й так, то ви не дуже дбаєте. В вас ще тих побренькачів зперед війни пару мішків знайшов би.

— Ви, панедію, теж вірите в ті байки. Не перечу, що були гроші в мене, але колись. А потім... Воєнна позичка, девальоація. Пропало все. Мав я, не перечу, мав дещо... Турецькі льоси, акції кількох польських банків і пару акцій нашого Земельного Банку. Здевальовалось усе. Але я не дурний пустити цього плазом.

— Як то? Думаєте, що віднискаєте все звальоризоване?

— Все ні. Бачите, панедію, від чужих годі домагатися. Висміють! Але своїм так не можна поступати. Їм не попущу... Мусять мені що до сотика...

— Пождіть, як же це. Раз усі втратили на війні, так усі. Чогож ви робите виїмки.

— Як-то? Ви серіозно?!... Тож ясне як сонце: що иншого чужий, а що иншого свій. З таким не порадиш.

— А як ви ставитесь до нових акцій Земельного Банку? Цеж так сказатиб вимога хвилі. Наші ворожі тільки ждуть на те, щоб український банк не мав потрібного капіталу. Знаєте закон...

— Закон я знаю. Але до цілої справи я поставився негативно.

— Негативно?!...

— А так! Приїхав був до нашого міста один пан зі Львова, але ми йому не далися взяти. Я, суддя Перепуп, директор школи Ховай гріш і ще один почтовець... Питаємо: „Чому ми маємо бути одними з перших? Ліпше вже почекаємо. Як буде ще бракувати чотири акції, тоді і ми дамо?“

— Коли-ж ті ваші знайомі виходять зі шпиталю?

Д-р Фасцикул зробив дурну міну.

— Зі шпиталю?!... Вони всі здорові. Що ви, панедію, таке балакаєте?

— То він нікого не вдарив?

— Ех! Ви все любите пожартувати. Він тільки запитав, кілько ми підписали акцій Банку Польського.

— А ви?

— Я йому довів чорне на білім, що від цього викрутився. Мені, вважаєте панедію, можна, бо з вільної професії, але тамті мусіли підписати.

— А він?

— Він щось так сказав, але... Поєдинок, суд чести чи що... Ліпше пустити попри вухо.

— Моє поважання!

— Кланяюсь!

Галактіон Чіпка.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Льондонські наради.

У Льондоні підчас зїзду міністрів загряничних справ будуть повірочні наради. Одначе короткий побут міністрів у Льондоні не позволить обговорювати всю справу, тому дальші наради будуть у Парижі при нагоді приїзду Чемберлена на сесію ради Союза Народів.

Евакуація Кольонії почалася.

Райтер повідомляє, що евакуація кольонської смуги починається 30. XI., цебто день скорше як передбачували.

Стріча Чічеріна з Чемберленом.

З Парижа повідомляють, що Чічерін старається мати стрічу з Чемберленом. Чемберлен годиться на стрічу. Стріча відбулася би в половині грудня після сесії ради С. Народів, може в Женеві.

Державний переворот у Німеччині?

З Берліна приходять чутки, що німецькі націоналісти приготовляють державний переворот.

Переходовий уряд Свеглі.

„Цер Морген“ повідомляє з Праги, що новий уряд, котрого склад оголосять у вівторок, у найблизшому часі уступить місце новому парляментарному урядови. „Нар. Лісти“ подають такий склад уряду: През. мін. Свегля (аграрій), внутр. спр. Черни, загр. справи Бенеш, торговля Дворачек, хліборобство Годжа, просвіта Сердінко, залізниці Бехинє, фінанси Енгліс, справедливість Файнор, суспільні роботи Мльцох, народня оборона Стрібрни, почта Носек, сусп. опіка Вінтер, мін. для Словаччини Каляй.

Словаччина домагається автономії.

На вічу в Пресбургі о. Глінка заявив, що словацька народня партія не вступить до ніякого уряду, котрий не матиме в своїй програмі переведення автономії. Пос. д-р Будай домагався повної автономії для рел. і церковних справ, загарантування рел. свободи, словацької адміністрації і словацького сойму.

Біржа.

Львів, 1. грудня 1925.

Гроші.

Америк. дол. 8·95 — 9·00, канад. дол. 8·80 — 8·35, чеські кор. 0·22·00 — 0·22·50, леї 0·1·01 — 0·04·50, франки фр. 0·28·50 — 0·29·0, фр. швайц. 1·36—1·42, англ. фунти 39·00 — 38·50.

Золото. 20 кор. 33·00 — 33·50, 20 франк. 30·00—30·50; 20 марк. 36·00—36·50; 10 руб. 38·50—39·00.

Срібло. Австр. кор. 0·60·00—0·62·00, 5 ав. кор. 3·30—3·40, фльорени 1·65—1·70, рубл. 2·60 — 2·65, рубель дрібним сріблом 1·35 —1·45.

Збіжжа.

Пшениця краєва з 1925 р. 25·00 — 27·00 жито галицьке з 1925 р. 17·50—18·50, ячмінь галицький бров. —.— до —.—, овес гал. 18·00—19·00.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за три місця статті „У великий дзвін“.

— **З української кольонії на французькій провінції.** Одержуємо такий допис: 31. жовтня культурно-освітнє товариство в Homecourt силами всіх своїх секцій улаштувало вечір-память Запорізької Січі (з нагоди 150-ліття зруйнування її). Найбільша в місті саля „Lorrain“ була вщерть переповнена членами кольонії і запрошеними гостями Французами, Італійцями, Сербами, Росіянами і т. д. всією тою ріжношерстою між народньою масою, що замешкує і працює в Гомекурі. Крім цього були і почесні гості: Українці і Болгаре-студенти з Нансі, Українці з Кньотанже, Ромба та Оден ле Тиша. В стримманому гомоні, що перед початком наповнював салю, почувався святочний настрій; в оплесках і вигуках по скінченню кожного номера—ентузіазм. Почався вечір коротким, але змістовним промовами п. Марченка (по українськи) та п. Гончаренка (по французьки). Потім драматична секція під режисурою п. Тарнавського, відограла трагедію „Про що тирса шелестіла“. Вдячні костюми, спеціяльно намальована декорація (п. Свірою і п. Бадзінським) широкого українського степу, продумана гра артистів—дали цільну, яскраву картину. Далі йшли сольові виступи: п. Орлика (скрипка), п. Василія (тенор), п. Клочка (баритон та гра на мандоліні) і співи хору Т-ва, які чарували чужинців. Розходились з задоволенням слухачі, бо отримали рідке тут, культурне задоволення; а учасники горді тим, що не дивлячись на всі перешкоди, як брак часу, недостача матеріяльних засобів, брак фахівців культурників — вечір пройшов з небувалим досі успіхом. Через те не шкода було і тої праці, яку кожний положив на улаштування цього вечеру. Мало маємо ми фахових культурних сил, але ми сильні одностайністю, бажанням та впертістю, коли справа торкається якоїсь національної справи.

— **Наш фейлетон** у 257 ч. переклад вийнятку з повісти Жеромского „На провесні“, з нагоди смерти польського письменника, є дивним дивом тим самим фрагментом, який одночасно „Прагер Пресе“ вибрала до перекладу у своїм літературнім додатку.

— **Заробітки шахістів.** Останні шахові змагання у Москві коштують 60.000 зол. марок. Цей фонд є призначений на гонорарі для шахістів. Капабланка та Ласкер одержують майже половину з цього: Капабланка з 10.000, Ласкер з 6.000 м. і кошти подорожі. Всі инші шахісти одер-

кують по 600 марок і кошта подорожі та побуту. Вимок зробять для Маршака та Торре, яких далека подорож є звязана з більшими витратами.

— **Намір лікарів в Англії.** Остання англійська офіціяльна статистика каже, що Англія має більше лікарів як инші країни. На 48.072.637 мешканців є 49.958 лікарів. В останньому році зріст у порівнанні до попереднього був на 2795 нових лікарських дипльомів, між якими велика скількість жінок. Цей зріст тим дивніший, що студії медицини в Англії дуже дорогі; вони коштують пересічно одного кандидата 1000 фунт. шт.

— **Процес винахідчика.** У Льондоні ведеться процес капітана Бентлея, який домагається від уряду відшкодування в сумі 30.000 фунтів за винахід панцирних танків. В 1914 р. англ. воєнний міністр Кіченер звернувся до Бентлея за радою і той вказав на велику ролю панцирних автомобілів. Він збудував машину, яка спершу мала поширювати задушливі гази, а потім перетворилась у танк. Бентлей домагався тоді від Кіченера патенту на свій винахід, одначе Кіченер казав йому справу держати в тайні, потім помер, і винахідчик не одержав до цього часу гонорару.

— **Докторат подружних наук.** Таку наукову ступінь можна одержати, річ ясна, тільки в Америці, країні суспільних винаходів. Факультет подружих наук заснував професор Лейвіс в Університеті у Бостоні. Він має на меті підготовити молоді жінки до подружого стану науково, даючи їм відповідну освіту з фізіольогії, психольогії і инших ділянок аж до проблем буденного життя включно. Першою, що скінчила цей факультет з титулом доктора, була п-на Одрі Вейр, на те, щоби цей титул промінити на прізвище мужа, професора з иншого університету. Цікаво буде почути від спеціялістки „подружої науки", чи наукове підготовлення причиниться до кращого вибору мужа і до подружого щастя. Що роблять докторки цеї спеціяльности, які не виходять замуж — невідомо.

Кооперація.

Перші Заг. Збори „Центросоюзу".

Перші Загальні Збори „Центросоюзу" відбулися 28. листопада в домі „Сільського Господаря" при участи біля пів сотні делегатів з 18 Повіт. Союзів і НародТорговлі. Багато делегатів не приїхало ізза сніжної заметілі. Формально були це 1-ші Загальні Збори Центросоюзу, але в дійсности були вони 25-ті з ряду, коли мати на увазі, що Ц. Союз продовжує діяльність Перемиської спілки для господарства і торговлі, основаної ще 1897 р., перетвореної 1911 на Краєвий Союз госп. спілок а 1924 р. на „Центросоюз".

Довжезний, бо 32-сторінковий звіт, виготовлений і прочитаний інсп. „Краєвого Союза Ревізійного" М. Капустою представив в усіх подробицях розвій Ц. Союзу. Творило його 5 Повіт. Союзів, а нині належить їх до нього вже 21. Понадто членами Ц. Союзу є ще 14 повітових спілок 10 коопер. 1. ступня і 2 кредитові.

На оборот Ц. Союзу, як краєвої гуртівні, був замалий, а що важніше — його діяльність не йшла в сільсько-господарському напрямку. На суму загальних торгів 1,700.000 зол. припало на споживчий відділ 1,300.000 зол., на галянтерійний 120 тисяч, а тільки 116 на сільсько-господарський.

В „Центросоюзі" проявляється великий брак власних фондів. Має він ледве 50 тисяч власного майна, отже стільки, скільки повинна мати добра міська, або й сільська кооператива. Тому то такі величезні відсотки, бо 36.000 зол. треба було платити за користування чужими капіталами. Отже на тих 36.000 зол. змаліє зиск Ц. Союзу. А міг він ліпше остати, колиб сільські кооперативи зрозуміли були це, що втрати Ц. Союзу є рівночасно і їх стратами та колиб через Пов. Союзи були доставили йому частину своїх грошевих засобів.

Не міг Ц. Союз ще й тому осягнути кращих торгов. успіхів, бо багато Повіт. Союзів або зовсім не стояли з ним в торгов. зносинах, як Перемишль, або в дуже малій мірі. Ті Союзи були, як слушно хтось завважив був на зборах звичайними магазинами кооператив для пов. гуртівень та організували місцеві кооперативи хіба тільки на це, щоби зменшити торговельні видатки деяким приват. гуртівням.

Чистий зиск, не цілу тисячку золотих, призначено до запасного фонду.

На місце уступивших двох членів і 2-х заступників Надз. Ради вибрано членами п. Корінця і п. Шахновича, а заступниками: п. Пашкевича, Ладику, Івановича і Шеховича. Змінено також дві точки статута і визначено висоту найвищих зобовязань Управи.

Хід Зборів був дуже мляний. Ні трохи не помітно було, що це зібрався наш економічний парлямент, який має занятися вирішенням економічного питання нації.

І є чулося теж правдивої критики дотеперішньої діяльности Ц. Союзу. Підносилось тільки поодинокі факти без звязку з причинами. Найбільше завинила тут сама Н. Рада і Управа, що не підготовила як слід матеріялу на Збори і в свій час не розіслала його членам на провінцію. Навіть звіту й білянсу не вислано їм. Ще прикріше вражало це, що ні Управа, ні Надз. Рада не подала на Зборах пляну праці на будуче. Це повинно було бути найважнішою точкою нарад Зборів, тим більше, що саме тепер обезцінюється польська валюта і весь дотеперішній кооперативний доробок готов змарнуватися. Годі припускати, що саме правління не має такого пляну. Як має, то чому його не подало Зборам? **А. О.**

З судової салі.

Процес Штайґера.

Трийцятьсемий день розправи.

На вступі провідник трибуналу оголошує постанови в справі внесків оборони і прокуратора. Трибунал рішив відчитати відповідні уступи з предложених обороною українських публікацій, в яких приходить слово „верховний" на доказ, що це українське слово та що його в українській мові уживають у значінні „начальний". Всі инші внески оборони і прокуратора трибунал відкинув.

Прокуратор заявляє, що застерігає собі заявлення неважности з приводу відкинення його внесків.

Оборонець д-р Ґрек виголошує довшу промову, в якій мотивує свій внесок на приспішення поступування у справі нових зізнань Ольшанського, які той мав зложити перед берлінською поліцією в останніх днях. Д-р Ґрек каже, що доставл тих нових зізнань Ольшанського може йти до суду дуже довго завдяки всяким формальностям. Берлінська поліція переслала зізнання Ольшанського польському посольству в Берліні — так твердить д-р Ґрек — а воно перешле його міністерству закордонних справ, це передасть його міністерству справедливости і щойно звідси попаде воно до суду. Це шлях за довгий. І тому д-р Ґрек просить, щоби трибунал віднісся телеграфічно до польського посольства в Берліні в справі негайного і безпосереднього переслання нових зізнань Ольшанського трибуналові. Далі просить, щоби приспішити справу вияснення історії з листом о. митрополита Шептицького. В тій цілі пропонує він, щоби один член трибуналу разом з оборонцями та слідчим суддею пішли до приватного помешкання о. мітрата Білецького для його переслухання.

Прокуратор годиться на те, щоби о. мітрата Білецького переслухати вдома, але противиться тому, щоби туди йшов слідчий суддя. Переслухувати може тільки член трибуналу в присутности сторін. Щож до справи Ольшанського, то прокуратор ставить від себе, а краще доповнює свій внесок на переслухання родичів Ольшанського та на засягнення інформацій у самбірській гімназії відносно того, коли Ольшанський здавав матуру. Оба ці внески ставить прокуратор на обставину, що Ольшанський у критичному часі цілком не був у Львові і не міг бути, бо саме в тому часі приготовлявся до матури, яку здав у Самборі. Родичі зможуть перед трибуналом зложити авторитетні зізнання про те, що Ольшанського критичного дня у Львові не могло бути. Далі важко собі уявити, щоби людина, яка вчиться до матури могла в тому часі виконати атентат. У протоколі, який списала з Ольшанським битомська поліція впадає в очі факт, що Ольшанський перейшовши два тижні по атентаті німецьку границю не міг подати точної дати про час виконання атентату. Досківно говорив прокуратор Гриневецький між иншим таке: „Тепер появляється на горизонті постать Ольшанського другий раз і то, як заповідали газети, — про що врештою офіціяльно невідомо — більше конкретно. Д-р Ґрек твердить, що Ольшанський признався до того вчинку у всіх подробицях, подав обставини, серед яких виконав атентат, а навіть описав бомбу, якою послугувався. Не дивуюся, що по 8 тижнях розправи, коли справоздання з неї розходиться по цілому світі, Ольшанський міг описати як виглядала бомба, не дивуюся, що міг подати всі подробиці атентату, не дивуюся, що Ольшанський міг признатися до поповнення атентату".

Далі забирає слово д-р Рінґель і знов промовляє в тій самій справі, що д-р Ґрек. Д-р Рінґель ставить крім того внесок на відчитання стенографічних протоколів пруського сойму, в яких є інтерпеляція соціялдемократичного посла д-ра Бадта в справі Ольшанського та відповідь у тійже справі пруського міністра Северінга. Дотичні протоколи оборонець має при собі та офірує їх трибуналові. Далі ставить д-р Рінґель внесок на покликання в характері свідка пруського суддю д-ра Ерика Зайдлера з Битома, що переслухував Ольшанського, коли той останній перейшов німецьку границю.

Присяжний суддя Янечек поставив від себе внесення на покликання свідків панства Велиховскіх і інжинира К. Щепаньского відносно подробиць, про які розказували першим у справі атентату Ледльова а другому Пастернаківна.

Обор. д-р Лянда підтримує внесення д-ра Ґрека і д-ра [illegible]яка а крім нього ставить від себе внесення на переслухання ще нових свідків, які мали би ослабити вірододстойність зізнань Ледльової. До них належать Небильскі, панство Патери, Біла, Кряблерів, Тарнавского, Кана і Фрухтгендлера.

Прокуратор противиться деяким із тих внесків, а деякі полишає оцінці трибуналу.

Зізнання знавця для української мови.

На салю входить доцент львівського університету д-р Янув (Поляк). Рівночасно являється на лаві оборонців адвокат д-р Глушкевич і зголошується як оборонець Штайґера.

Доцент д-р Янув каже, що листи до президента Ґавля і до „Хвилі" писала одна рука але комбінував їх „инший ум". Лист до о. митр. Шептицького знаток дістав у копії з копії а тому в них багато похибок, що повстали наслідком переписування. Листи писав хтось місцевий зі Східної Галичини і старався наслідувати наддніпрянський стиль і мову. Та не йому не вдалося. Між иншим у листах ужив автор в кількох місцях складні „пассіву", якої не терпить українська мова. Автори усіх трьох листів намагалися писати літературним стилем, але це їм не вдалося. На основі цього свідок твердить, що листи писали люде мало інтелігентні або такі, які не опанували духа української мови.

Свідкові ставить цілий ряд питань д-р Глушкевич. Він намагається доказати, що в живій українській мові приходить дуже часто пассивна форма та що не чужа вона і українській літературній мові. Та це все одно нічого не помагає, бо свідок покликується на цілий ряд граматик української мови а в першу чергу на найновішу граматику проф. д-ра Сімовича і доказує, що в літературній мові пассивні форми недопустимі. Далі стверджує, що розмовна мова ніде в світі не покривається вповні з літературною мовою. Мова листів доказує, що їх автори української літературної мови не опанували. Що більше, вони допустилися не тільки стилістичних похибок але й инших. В буденній розмовній мові є безперечно багато впливів чужих мов, а з окрема в Галичині помітні впливи польської мови а на Україні російської, хоч на Правобережжу теж немало і польських впливів. На запит д-ра Глушкевича, чи не міг тих листів укладати правник, свідок відповідає, що це не виключена річ. На один з останніх запитів д-ра Глушкевича свідок підчеркує, що авторам листів дух української мови був зовсім чужий. Виховані в чисто українській родині люде не могли би ніяк наробити так багато гріхів супроти духа української мови.

Прокуратор поставив внесення на переслухання свідків Ворушиньских із Кракова, ксьондза Ґембаровского з Вільна, ігумена оо. Воскресенців М. Угака з Вільна і Агати Мадейової з Кракова усіх для підтримання вірокостойности зізнань пані Ледльової.

Під кінець переслухують свідка И. Гродецкого, який бачив перебіг атентату дня 5. вересня 1925 р. До розправи цей свідок нічого нового не вносить. На цьому суботішну розправу перервано.

Оповістки.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру" О. Міткевич:

Дрогобич. Саля кіна „Штука".
2.XII. „Пан Твардовський".
3.XII. „Чорна пантера і білий медвідь" (прощальна вистава).
Самбір. Саля „Сокола".
4.XII. „Маруся Богуславка".
5.XII. „Дні нашого життя".
6.XII. „Ніч під Івана Купала".
В Стрию і Дрогобичі початок точно о год. 8·30 веч., в Бориславі і Самборі в год. 7·30 веч. 562 10—?

Український мішаний хор Д. Котка.
У середу 2.XII. м. Ярослав.
У четвер 3.XII. м. Перемишль.
У пятницю 4.XII. м. Перемишль.
768 20—?

Пов. Т-во Кред. „Самопоміч" кооп. з обм. пор. в Бродах взиває отсим своїх членів, щоби згідно зі зміненим § 14. статута доповнили свої уділи найдальше до 31. грудня 1925 до висоти пять золотих. Хто з членів не доповнить до того часу свого уділу, буде після § 12. статута виключений з Товариства з кінцем ділового року 1925 і то без окремого відтак повідомлення поштою, про це всіх інтересованих членів отцею дорогою вже наперед повідомляється. — УПРАВА.
873 1—1

В обороні української школи. Центральний Комітет УНДО на своєму засіданні в дні 28. листопада 1925. рішив повести систематичну акцію в напрямі оборони прав українського вчительства. Для цеї цілі мусить зібрати в короткому часі весь матеріял про фактичний стан українського вчительства як: стан наших і польських учительських сил в місцевостях з українським населенням; переселення; передчасне спенсіонування; звільнення зі служби; неприймання нових українських сил і скількість принятих польських; число кандидатів-Українців учительського звання. Центральний Комітет просить ПТ. повітових організаторів, духовенство, учительство і всіх громадян, що дійсно інтересуються долею українського шкільництва — негайно надіслати необхідні інформації на адресу: *Іван Ліщинський*, шкільний референт ЦК. УНДО Львів, Муровська 6.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий**. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.